

**UCHWAŁA NR XLVI/634/17
RADY MIEJSKIEJ W SŁUPSKU**

z dnia 28 grudnia 2017 r.

w sprawie przyjęcia Słupskiego programu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1875, poz. 2232), w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697, poz. 1292, poz. 2217) oraz art. 12 pkt 11 i art. 92 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz. U. z 2017 r., poz. 1868) w związku z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697, poz. 1292, poz. 2217).

**Rada Miejska w Słupsku
uchwala, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Słupski program wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej na lata 2018-2020 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Prezydentowi Miasta Słupska.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca
Rady Miejskiej w Słupsku

Beata Chrzanowska

Słupski Program Wspierania Rodziny i Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2018 - 2020

Załącznik do Uchwały Nr XLVI/634/17
Rady Miejskiej w Słupsku
z dnia 28 grudnia 2017 r.

MOPR

Słupsk

Spis treści

Wprowadzenie.....	3
1. Diagnoza stanu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Słupsku.....	5
1.1 Analiza diagnostyczna.....	5
1.1.1 Analiza w oparciu o przebywanie dzieci w pieczy zastępczej.....	5
1.1.2 Analiza w oparciu o pracę asystentów rodziny.....	14
1.1.3 Analiza w oparciu o pracę pracowników socjalnych	16
1.1.4 Analiza w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”	17
1.1.5 Podsumowanie analizy diagnostycznej.....	18
1.2 Zasoby Miasta Słupska.....	19
1.2.1 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie.....	19
1.2.2 Placówki opiekuńczo - wychowawcze wsparcia dziennego	20
1.2.3 Placówki opiekuńczo - wychowawcze (całodobowe) typu socjalizacyjnego.....	20
1.2.4 Szkoły i przedszkola.....	20
1.2.5 Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna na ul. Narutowicza.....	20
1.2.6 Zespoły kuratorskiej służby sądowej.....	21
1.2.7 Ośrodek Rozwoju Dziecka i Rodziny PORT	21
1.2.8 Pracownia Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach	21
1.2.9 Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Prześstępstwem	21
1.2.10 Samodzielny Publiczny Miejski Zakład Opieki Zdrowotnej.....	21
1.2.11 Komenda Miejska Policji.....	22
1.2.12 „Alter” Niepubliczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna.....	22
1.2.13 Punkt Konsultacyjno - Informacyjny dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie „TAMA”	22
1.2.14 Niepubliczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna PRAKTIS	22
1.2.15 Polskie Centrum Mediacji	22
1.2.16 Katolicka Poradnia Rodzinna „Civitas Christiana”.....	22
1.2.17 Słupskie Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej Dziecku i Rodzinie „KRAĞ” ..	22
1.2.18 Projekt „Kierunek Aktywność”.....	22
1.2.19 Projekt „Usługi społeczne - innowacyjne i kompleksowe wsparcie na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizowanego Miasta Słupska.....	23
1.2.20 Centrum Diagnostyczno - Terapeutyczne „Dać Skrzydła”.....	23
1.2.21 Projekt „Dzieciom, rodzinom, seniorom - usługi społeczne dla mieszkańców Słupska”	23
1.2.22 Poradnia PEGAZ w Słupsku	23
1.2.23 Fundacja dla dzieci niepełnosprawnych „Nadzieja”.....	23
1.2.24 Centrum Integracji Społecznej (CIS Słupsk).....	24
2. Misja i założenia programowe.....	24
2.1 Założenia programowe.....	24
2.1.1 Współpraca.....	24
2.1.2 Działania bezpośrednie i pośrednie.....	25
2.1.3 Kluczowe elementy rozwoju potencjału systemu.....	25
3. Cel główny, cele szczegółowe, kierunki działań, działania, wskaźniki działań, oczekiwane rezultaty.....	26
4. Limity rodzin zastępczych zawodowych.....	31
5. Realizatorzy Programu.....	31
6. Finansowanie Programu.....	31
7. Monitoring i sprawozdawczość.....	31

Wprowadzenie

Życie rodzinne, w tym opieka i wychowanie dzieci, napotyka różne trudności. Panuje przekonanie, że większość z nich rozwiązuje się w sposób, który można by nazwać jako naturalny. Rodzina znajduje rozwiązanie sama lub z pomocą osób prywatnie najbliższych bazując na własnych doświadczeniach i sposobach postępowania samodzielnie wyuczonych lub pokoleniowo przyjętych (tradycyjnych). Niestety są rodziny, które będąc uwikłane w brak woli i brak umiejętności ponadto bywa, że dotknięte niekorzystnymi okolicznościami, ulegają rozkładowi. Szczególną miarą tego rozkładu jest pozbawienie rodziców praw opiekuńczych nad dziećmi postanowione przez sąd. Na tej drodze, od zawiązania rodziny poprzez pojedyncze konflikty rodzinne i jednorazowe uchybienia opiekuńczo - wychowawcze nad dziećmi, do pozbawienia praw opiekuńczych, jest szereg etapów pośrednich, na których rodzina może samodzielnie pozyskać lub społecznie otrzymać: wskazówki, porady, edukację, terapię, wsparcie. Jeżeli proces dysfunkcji rodziny jest bardziej zaawansowany sąd może dodatkowo i czasowo ograniczyć prawa rodzicielskie poprzez motywujący nadzór kuratorski, czy tymczasową pieczę zastępczą nad dziećmi działającą w ramach systemu pieczy zastępczej. Jeżeli pomimo tego rodzina ulega długotrwałemu rozkładowi, szczególnie w taki sposób, że dzieci są pozbawione elementarnej opieki i wychowania, społecznym obowiązkiem jest zabezpieczenie opieki i wychowania dzieci poza rodziną. O wprowadzeniu takiej opieki decyduje sąd, który może powierzyć pieczę (rodzinną) nad dzieckiem osobie najbliższej lub ustanowić przysposobienie dziecka (adopcja) lub umieścić dziecko w pieczy zastępczej w postaci jednej z form funkcjonujących w ramach systemu pieczy zastępczej. Piecza (rodzinna) różni się od pieczy zastępczej tym, że ta druga funkcjonuje w ramach systemu wspierającego tę pieczę, którego oddziaływanie w większości jest obligatoryjne.

Od początku 2012 roku weszła w życie ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2017 poz. 697), która jest państwową reakcją na powyżej zarysowany problem. Ten akt prawny wydobywa z szerszego kontekstu pomocy społecznej konieczność koncentracji społecznego wysiłku na zabezpieczeniu dobra dzieci, którego nie mają ze strony rodziców lub opiekunów, a także na wspieraniu rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa. Ustawa zakłada, że skuteczna pomoc dla rodziny przeżywającej trudności i skuteczna ochrona dzieci może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami (preambuła ww. ustawy). Wyrazem tego dążenia jest zapis obligujący gminy i powiaty do opracowywania i realizowania 3-letnich programów wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej [art. 176 ust. 1) i art. 180 ust. 1) ww. ustawy]. Ustawa m.in. reguluje organizację opieki i wychowania dziecka poza rodziną w postaci przysposobienia dziecka lub pieczy zastępczej.

Przysposobienie dziecka to inaczej jego adopcja. Nowym rodzicom dziecko jest powierzane przez sąd jako własne po spełnieniu określonych warunków prawnych, psychologicznych (dotyczących m.in. oceny więzi dziecka z członkami rodziny i akceptacji

kandydatów na rodziców adopcyjnych przez dziecko) oraz warunków kwalifikacyjnych dla rodziców decydujących się na adopcję, a także akceptacji dziecka z pełnią jego cech osobowych.

Rodzina zastępcza spokrewniona to najczęściej stosowana forma pieczy zastępczej, którą sprawują babcia i dziadek (ze strony matki albo ojca) lub tylko babcia czy tylko dziadek, a także może sprawować dorosłe rodzeństwo dzieci umieszczanych. Możliwość zastosowania tego rodzaju pieczy zastępczej jest rozpatrywana przez sąd jako pierwszoplanowa. Jeżeli brakuje kandydatów lub ich sytuacja nie daje pewności, że dobro dziecka będzie zaspokojone, poszukiwana jest dalsza rodzina, która mogłaby podjąć się tego zadania lub osoba znana dziecku lub ostatecznie obca. Ta grupa rodzin zastępczych określana jest jako niezawodowa. Aby zostać taką rodziną zastępczą należy przejść procedurę kwalifikacyjną, której kluczowym elementem jest licencjonowane szkolenie. Rodzina zastępcza spokrewniona i niezawodowa pełni swoją rolę opiekuńczo - wychowawczą tak jak rodzina naturalna, czyli podstawowe środki finansowe musi pozyskać poza rodziną. Jednakże działa ze wsparciem (także finansowym) i podlega cyklicznej ocenie, która dotyczy sytuacji dziecka oraz jakości rodziny. Rodziny zastępcze wymienione powyżej nie zaspokajają w pełni potrzeb zabezpieczenia opiekuńczo - wychowawczego dla dzieci małych (do 10 roku życia), szczególnie zabezpieczenia tymczasowego. Dlatego w ustawowym systemie pieczy zastępczej wprowadzono rodzinę zawodową, której gotowość do pełnienia roli rodziny zastępczej, połączono z aktywnością zawodową jednego z rodziców zastępczych realizowaną w domu na rzecz dzieci. Rodziny zastępcze zawodowe to połączenie pracy jednego z rodziców z życiem rodzinnym, co wzmacnia rodzinę oraz oferuje dom rodzinny dla wielu dzieci lepszy niż placówka opiekuńczo - wychowawcza, w której wychowawcy wprawdzie pracują, ale nie mieszkają wspólnie z dziećmi pozostającymi w pieczy zastępczej. W rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka dzieci przebywające w pieczy zastępczej mieszkają wspólnie z rodzicami zastępczymi, a także z ich dziećmi. W przypadku dzieci powyżej 10 roku życia i gdy zapewnienie rodzinnej pieczy zastępczej jest niemożliwe piecza zastępcza jest realizowana w instytucjonalnej pieczy zastępczej, czyli w placówkach opiekuńczo - wychowawczych.

Aby dzieci nie były umieszczane przez sądy poza rodziną konieczne jest oddziaływanie wspierające rodzinę. Niezwykle cenne są oddziaływania profilaktyczne lub przed kryzysowe, które często trafiają do rodzin niejako z wolnego rynku. Niniejszy program próbuje wskazać w zasobach miasta te miejsca, w których dochodzi do takich oddziaływań ale wymagają one jeszcze głębszego rozpoznania. Lepiej znane są zorganizowane działania wspierające rodzinę wchodzącą już w kryzys, który zagraża spójności rodziny i jakości jej funkcji opiekuńczo - wychowawczych np. asystentura rodzinna, praca socjalna, kuratela sądowa, grupy robocze w procedurze „Niebieskie Karty”, placówki opiekuńczo - wychowawcze wsparcia dziennego, lecznicza opieka medyczna z terapią specjalistyczną w podmiotach publicznych, poradnictwo psychologiczne i pedagogiczne w systemie oświaty, działania prewencyjne policji, niektóre programy aktywizujące zawodowo, szczególnie osoby zepchnięte na margines społeczny. Mamy

tu do czynienia z zespołem przedsięwzięć, które w większym lub mniejszym stopniu wspierają rodzinę, a w rezultacie chronią ją przed dysfunkcją lub rozkładem. Pełne rozeznanie w tym jakie podmioty działają i jakie znaczenie ma ich działalność, a co za tym idzie wnioskowanie o wzmocnienie właściwych ważnych i skutecznych działań wymaga lepszej orientacji niż obecna. Dlatego istotnym elementem programu jest propozycja stworzenia podstawy do szerszej współpracy wszystkich osób, podmiotów i instytucji zgodnie z preambułą ww. ustawy.

1. Diagnoza stanu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej w Słupsku

Rozdział ten składa się z 2 części. Pierwsza dotyczy analizy diagnostycznej opartej o wybrane dane statystyczne, które w założeniu wskazują kluczowe elementy stanu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej. Dane te są poddane analizie, z której wynikają kierunki działań właściwe dla rozwoju pieczy zastępczej i realizacji wsparcia dla rodziny. Z konieczności wynikających z ograniczonych możliwości organizacyjnych dane przedstawiające wspieranie rodziny w skali całego miasta, nie mają charakteru kompleksowego. Między innymi zamiar wzmocnienia warunków organizacyjnych realizacji programu i przyszłych diagnoz był przyczyną sformułowania celu szczegółowego nr 5. Druga część rozdziału przedstawia zasoby istniejące w Słupsku, których wykorzystanie ma wpływ wspierający na rodzinę i funkcjonowanie pieczy zastępczej.

1.1 Analiza diagnostyczna

Proces diagnozy oparty jest o analizę przebywania dzieci w pieczy zastępczej, pracę asystentów rodziny oraz wybrane elementy szerszego kontekstu społecznego - pomoc społeczna i przemoc w rodzinie.

1.1.1 Analiza w oparciu o przebywanie dzieci w pieczy zastępczej.

Końcowym etapem rozkładu funkcji rodziny jest sądowe ograniczenie lub pozbawienie rodziców opieki nad dziećmi. W związku z tym należy przyjąć, że ilość dzieci w pieczy zastępczej, a co za tym idzie ilość rodzin zastępczych jest podstawową miarą poprawności funkcjonowania rodzin (biologicznych). Im mniej dzieci korzysta z zastępczej formy opieki tym lepiej sprawują się rodziny. Jednocześnie im większy jest udział rodzinnej pieczy zastępczej w systemie pieczy zastępczej tym lepszy jest prorodzinny profil tego systemu. Ponadto im większy jest udział bliższych lub dalszych krewnych w pełnieniu roli rodzinnej pieczy zastępczej tym bliższy rodzinie dzieci jest cały system pieczy zastępczej.

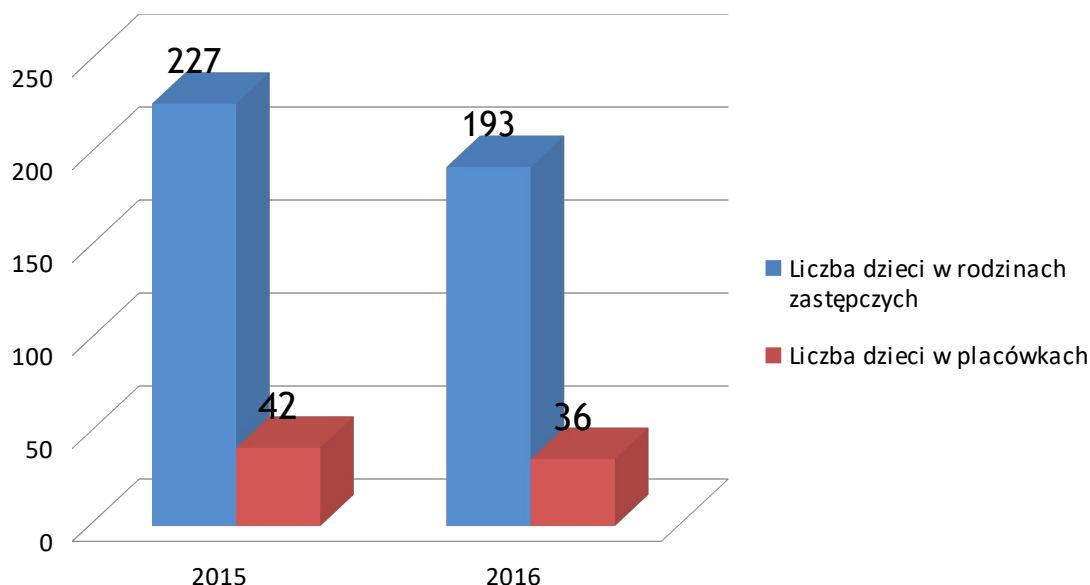
Tabela 1. Ogólne zestawienie danych dotyczące pieczy zastępczej w Słupsku.

Rok	W ciągu całego 2015 r.	W ciągu całego 2016 r.	Od 01.01.2017 do 15.11.2017 r.	Stan w dniu 15.11.2017 r.
Liczba rodzin zastępczych	134	126	117	101
Liczba dzieci w rodzinach zastępczych	227	193	175	140
Liczba placówek opiekuńczo - wychowawczych	3	3	3	3
Liczba dzieci w placówkach	42	36	37	32
Łączna liczba dzieci w pieczy zastępczej	262*	226**	203***	172

(*) Suma pomniejszona o 7 dzieci, które przeszły z rodzin zastępczych do placówek.

(**) Suma pomniejszona o 3 dzieci, które przeszły z rodzin zastępczych do placówek.

(***) Suma pomniejszona o 9 dzieci, które przeszły pomiędzy różnymi formami pieczy zastępczej.

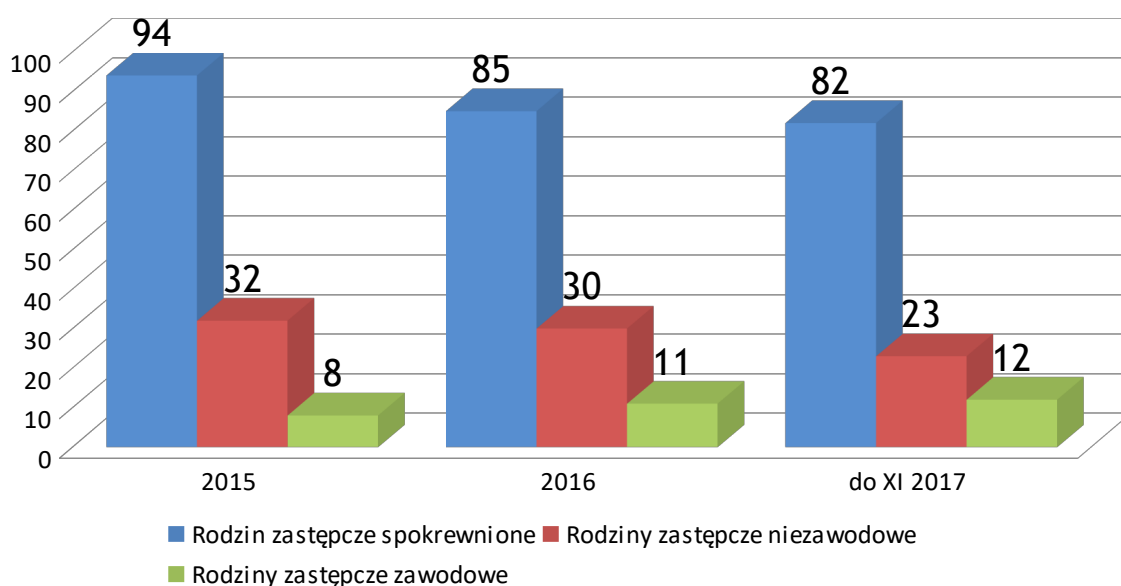
Wykres 1. Zestawienie liczby dzieci w pieczy zastępczej w Słupsku w podziale na lata.

Widoczny jest spadek liczby dzieci przebywających w pieczy zastępczej w Słupsku, pomiędzy 2015 a 2017 rokiem o około 22%. Wynik ten daje podstawy do twierdzenia, że jest coraz mniej rodzin w Słupsku, które w zakresie pełnienia funkcji opiekuńczo - wychowawczej ulegają głębszej degradacji i dzieci ich należy otaczać opieką w pieczy zastępczej. Można także zauważyć, że o ile liczba dzieci przebywających w rodzinnej pieczy zastępczej stale spada to w placówkach spadek zatrzymał się w 2017 roku. Dalsze wnioskowanie o cechach problemu umożliwi analiza rozkładu pobytu dzieci w poszczególnych rodzajach rodzinnej pieczy zastępczej, które przedstawia poniższe zestawienie.

Tabela 2. Ogólne zestawienie danych dotyczących rodzajów rodzin zastępczych.

Rok	W ciągu całego 2015 r.		W ciągu całego 2016 r.		Od 01.01.2017 do 15.11.2017 r.		Stan w dniu 15.11.2017 r.	
Liczba	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci	Liczba rodzin	Liczba dzieci
Rodzin zastępcze spokrewnione	94	129	85	116	82	98	72	85
Rodziny zastępcze niezawodowe	32	41	30	34	23	28	18	23
Rodziny zastępcze zawodowe ogół., w tym:	8	57	11	43	12	49	11	32
rodziny zastępcze zawodowe pełniące funkcję pogotowia rodzinnego	7	46	9	36	9	39	8	22

Wykres 2. Zestawienie ilościowe rodzin zastępczych w podziale na ich rodzaj.

Z powyższej tabeli wynika, że trend spadkowy ilości dzieci utrzymuje się w rodzinach spokrewnionych i niezawodowych, natomiast w rodzinach zawodowych uległ częściowemu odwróceniu. Spada także liczba rodzin spokrewnionych i niezawodowych (dalszych krewnych), czyli dzieci pozbawione opieki oddalają się od rodzin. Pomimo tego nadal rodzicielstwo zastępcze realizowane u osób rodzinie bliskich dziecku jest wyraźnie przeważające. Na dzień 15.11.2017 r. wśród 101 rodzin zastępczych 86 to rodziny krewnych (rodziny spokrewnione i część niezawodowych) co stanowi 85 % wszystkich rodzin. W rodzinach tych przebywa 103 dzieci co stanowi 60 % wszystkich dzieci w pieczy zastępczej w Słupsku (rodzinnej i instytucjonalnej). Natomiast w całej rodzinnej pieczy zastępczej w Słupsku przebywa 140 dzieci co stanowi 81 % wszystkich dzieci przebywających w pieczy zastępczej w Słupsku. Można stad wyciągnąć wniosek, że system pieczy zastępczej w Słupsku jest wysoce prorodzinny. Przy czym pojawia się wzrost popytu na miejsca w rodzinach zastępczych zawodowych i pieczy instytucjonalnej. Specyfikę tego wzrostu przybliży analiza porównawcza przyczyn opuszczania rodzinnej pieczy zastępczej w latach 2015 - 2017.

Tabela 3. Opuszczenia rodzin zastępczych przez dzieci i ich przyczyny w 2015 roku.

Przyczyny opuszczenia	Opuszczenia rodziny zastępczej:			Razem wiersze
	spokrewnionej (liczba dzieci)	niezawodowej (liczba dzieci)	zawodowej (liczba dzieci)	
1. Powrót do rodziny biologicznej	3	0	13	16
2. Przystosowanie (adopcja)	0	5	20	25
3. Proces usamodzielnienia	11	5	1	17
4. Umieszczenie w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	3	5	7	15
5. Umieszczenie w placówce opiekuńczo - wychowawczej	2	1	4	7
6. Umieszczenie w domu pomocy społecznej	1	0	0	1
7. Inne*	1	0	1	2
Liczba wszystkich dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą (odjęto wiersz 4)				68
Liczba wszystkich dzieci, które opuściły pieczę zastępczą (odjęto wiersz 4 i 5)				61

* zmiana miejsca zamieszkania rodziny zastępczej i pobyt interwencyjny dziecka z innego powiatu

Wykres 3. Zestawienie powodów opuszczania rodzin zastępczych przez dzieci w 2015 roku.

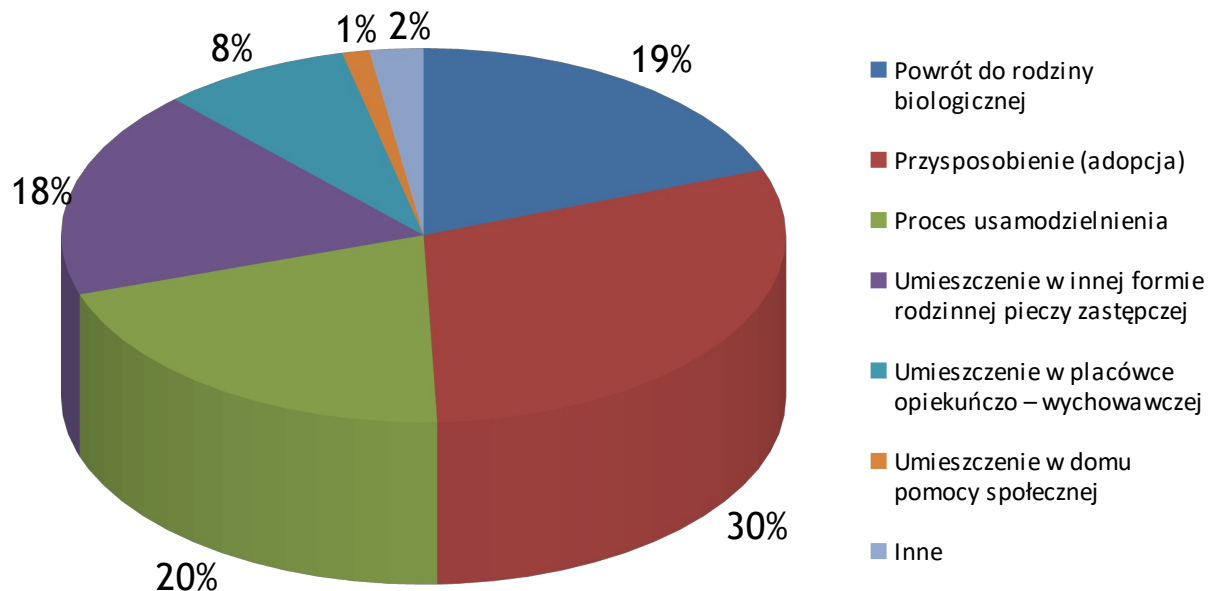

Tabela 4. Opuszczenia rodzin zastępczych przez dzieci i ich przyczyny w 2016 roku.

Przyczyny opuszczenia	Opuszczenia rodziny zastępczej:			Razem wiersze
	spokrewnionej (liczba dzieci)	niezawodowej (liczba dzieci)	zawodowej (liczba dzieci)	
1. Powrót do rodziny biologicznej	12	2	1	15
2. Przystosowanie (adopcja)	0	0	4	4
3. Proces usamodzielnienia	10	4	0	14
4. Umieszczenie w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	3	1	2	6
5. Umieszczenie w placówce opiekuńczo - wychowawczej	0	1	2	3
6. Umieszczenie w domu pomocy społecznej	1	0	0	1
7. Inne*	2	0	0	2
Liczba wszystkich dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą (odjęto wiersz 4)				38
Liczba wszystkich dzieci, które opuściły pieczę zastępczą (odjęto wiersz 4 i 5)				35

* zmiana miejsca zamieszkania rodziny zastępczej.

Wykres 4. Zestawienie powodów opuszczania rodzin zastępczych przez dzieci w 2016 roku.

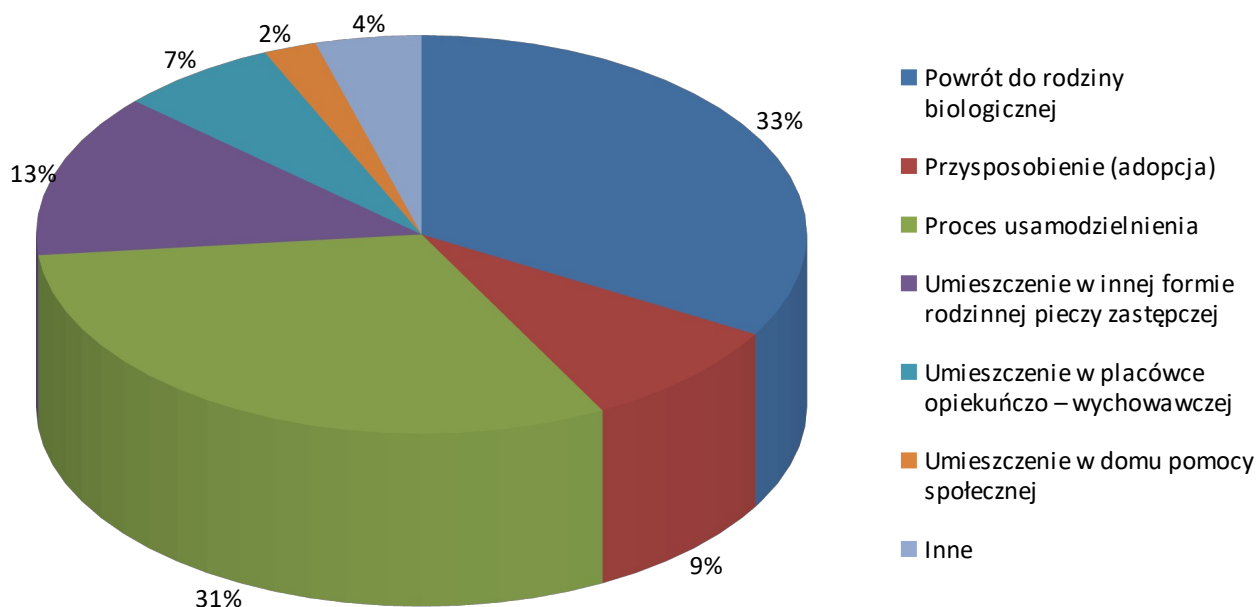
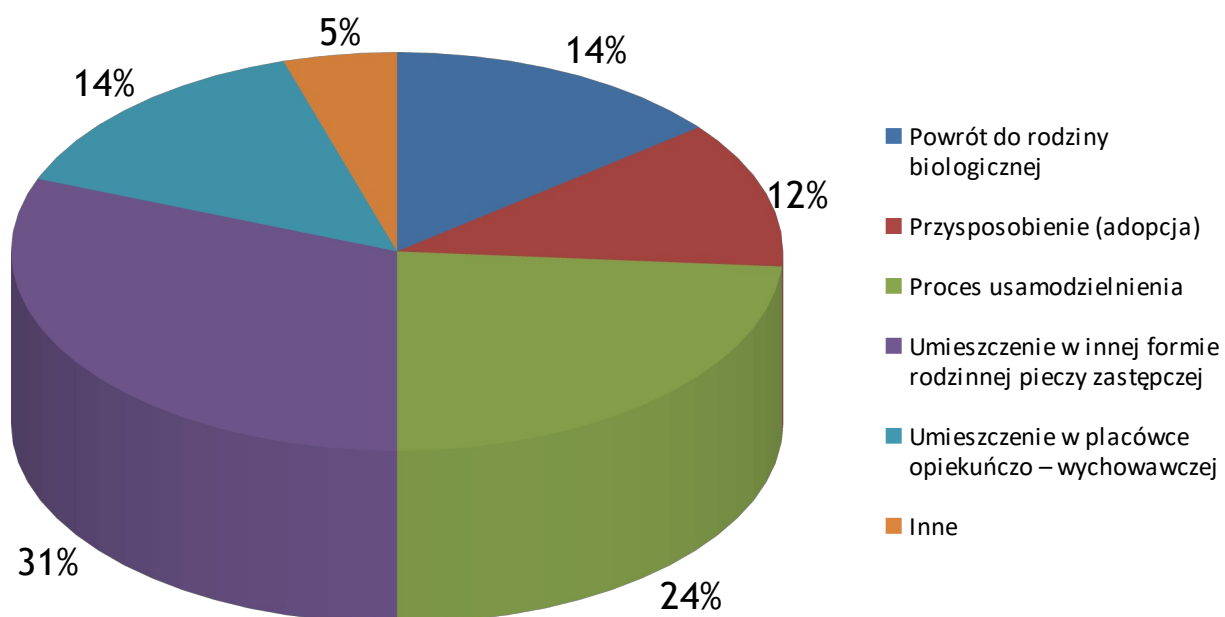

Tabela 5. Opuszczenia rodzin zastępczych przez dzieci i ich przyczyny w 2017 roku (do 15.11.2017 r.)

Przyczyny opuszczenia	Opuszczenia rodziny zastępczej:			Razem wiersze
	spokrewnionej (liczba dzieci)	niezawodowej (liczba dzieci)	zawodowej (liczba dzieci)	
1. Powrót do rodziny biologicznej	1	0	5	6
2. Przyniesienie (adopcja)	0	1	4	5
3. Proces usamodzielnienia	9	1	0	10
4. Umieszczenie w innej formie rodzinnej pieczy zastępczej	0	4	9	13
5. Umieszczenie w placówce opiekuńczo - wychowawczej	2	1	3	6
6. Umieszczenie w domu pomocy społecznej	0	0	0	0
7. Inne*	1	0	1	2
Liczba wszystkich dzieci, które opuściły rodzinną pieczę zastępczą (odjęto wiersz 4)				29
Liczba wszystkich dzieci, które opuściły pieczę zastępczą (odjęto wiersz 4 i 5)				23

(*) - ucieczka z rodziny; powrót dziecka do innego miasta po interwencji.

Wykres 5. Zestawienie powodów opuszczania rodzin zastępczych przez dzieci w 2017 roku (dane do 15 listopada).

Z zestawienia powyższych tabel wynika, że w 2016 roku pieczę zastępczą opuściło znacznie mniej dzieci niż w 2015 roku, o prawie 43%. Powroty do rodziny (biologicznej) utrzymały się na takim samym pozytywnym poziomie, co może świadczyć o dobrej pracy z rodziną. Radykalny spadek nastąpił w procesie przysposabiania (adopcji) dzieci - 25 w 2015 roku i tylko 4 w 2016 roku. Większość dzieci przysposabianych (20 w 2015 r.) wychodziła z rodzin zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. Ponadto z wyżej wymienionych rodzin zastępczych w 2015 roku 11 dzieci przeszła do innej (długoterminowej) formy pieczy zastępczej, a w 2016 roku tylko 4 dzieci. Te zjawiska wpłynęły na odwrócenie trendu spadkowego w rodzinach zawodowych w 2017 roku - zbyt wiele dzieci pozostało w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego po 2016 roku.

Zatrzymanie procesu adopcji po części wynika z przedłużającego się postępowania sądowego dotyczącego praw opiekuńczych rodziców, a to z kolei wynika z postawy rodziny. Z jednej strony zabieganie o dzieci przez rodzinę dobrze świadczy o rodzinie, ale z drugiej strony niedostateczna gotowość do spełnienia zadań opiekuńczo - wychowawczych ze strony rodziny zazwyczaj źle świadczy o ich postawie i zaangażowaniu w dobro dziecka. Ponadto proces adopcji jest, w części przypadków, co najmniej spowalniany przez Pomorski Ośrodek Adopcji z Gdańska, który domaga się dodatkowych diagnoz. Przypadki te dotyczą dzieci z zaburzeniami zdrowotnymi, w tym podejrzanymi o FAS. A także związane są z przedłużającymi się obserwacjami więzi z rodziną, tłumaczone zaostreniem rygorów dotyczących adopcji zagranicznej. Dzieci te także trudno jest umieścić w innej pieczy zastępczej z uwagi na brak rodzin zastępczych gotowych do ich przyjęcia. W rezultacie zbyt długo przebywają w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. W 2017 roku nadal na niskim poziomie pozostają przysposobienia dzieci, a dodatkowo zmniejszyła się ogólna liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych ale wzrosły powroty do rodzin biologicznych z rodzin zastępczych zawodowych. W tym miejscu warto zaznaczyć, że pomimo spadku ilości dzieci umieszczanych w pieczy zastępczej, grupa dzieci umieszczana w pieczy zastępczej w coraz większym stopniu wymaga bardziej fachowego, a nawet specjalistycznego prowadzenia i coraz częściej nie może liczyć na własną szeroko pojętą rodzinę. W systemie pieczy zastępczej w Słupsku potrzebujemy więcej rodzin zawodowych oraz uruchomienia rodzinnego domu dziecka. To spostrzeżenie dotyczy także charakteru dzieci umieszczanych w placówkach opiekuńczo - wychowawczych, które przybywając do placówek coraz częściej posiadają znamiona niedostosowania społecznego.

Dzieci pochodzące ze Słupska są także umieszczane w pieczy zastępczej poza Słupskiem, a dzieci pochodzące z innych powiatów są umieszczane także w Słupsku. Dla pełnego obrazu liczby dzieci pochodzących ze Słupska, które przebywają w pieczy zastępczej uwzględniamy to zjawisko w poniższych tabelach.

Tabela 6. Rodzinna piecza zastępcza realizowana między powiatami w 2015 roku.

	Liczba dzieci w 2015 r.		Liczba dzieci umieszczonych w latach ubiegłych i przebywających w pieczy zastępczej w 2015 r.	Łączna liczba dzieci w rodzinach wg stanu na dzień 31.12.2015 r.
	Umieszczonych	Opuszczających		
Dzieci pochodzące ze Słupska umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach	6	9	37	34
Dzieci pochodzące z innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w Słupsku	8	6	23	25

Tabela 7. Rodzinna piecza zastępcza realizowana między powiatami w 2016 roku.

	Liczba dzieci w 2016 r.		Liczba dzieci umieszczonych w latach ubiegłych i przebywających w pieczy zastępczej w 2016 r.	Łączna liczba dzieci w rodzinach wg stanu na dzień 31.12.2016 r.
	Umieszczonych	Opuszczających		
Dzieci pochodzące ze Słupska umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach	6	7	34	33
Dzieci pochodzące z innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w Słupsku	10	13	25	22

Tabela 8. Rodzinna piecza zastępcza realizowana między powiatami w 2017 roku.

	Liczba dzieci w 2017 r. (do 15.11.2017 r.)		Liczba dzieci umieszczonych w latach ubiegłych i przebywających w pieczy zastępczej w 2017 r.	Łączna liczba dzieci w rodzinach wg stanu na dzień 15.11.2017 r.
	Umieszczonych	Opuszczających		
Dzieci pochodzące ze Słupska umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w innych powiatach	3	8	33	28
Dzieci pochodzące z innych powiatów umieszczone w rodzinnej pieczy zastępczej w Słupsku	3	5	22	20

Z powyższych tabel wynika, że więcej dzieci pochodzących ze Słupska przebywa w rodzinach zastępczych w innych powiatach, niż dzieci pochodzących z innych powiatów przebywa w rodzinach zastępczych w Słupsku. Liczby tych dzieci pozostają w latach 2015 - 2017 na podobnym poziomie wykazując lekki spadek. Umieszczanie niemal wszystkich dzieci w powiatach innych niż miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem, wynika z miejsca zamieszkania rodziny zastępczej

Ponadto dzieci pochodzące ze Słupska umieszczane są w placówkach opiekuńczo - wychowawczych na terenie innych powiatów. W 2015 roku 23 dzieci pochodzących ze Słupska przebywało w tych placówkach, w 2016 roku 25 dzieci, a w 2017 roku 21 dzieci (do dnia 15.11.2017 r.). Łącznie w instytucjonalnej pieczy zastępczej w Słupsku i poza Słupskiem przebywało w 2015 roku 65 dzieci pochodzących ze Słupska, a w 2016 roku 61 dzieci, a w 2017 roku 58 dzieci (do dnia 15.11.2017 r.). Obserwujemy lekki spadek liczby dzieci przebywających w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. W latach 2015 - 2017 poza Słupskiem umieszczono tylko 5 dzieci w placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Przebywanie pozostałych dzieci to rezultat umieszczeń w latach wcześniejszych. Z tej piątki dzieci jedno zostało później przeniesione do placówki w Słupsku.

Sumę liczby dzieci, pochodzących ze Słupska i przebywających we wszystkich rodzajach pieczy zastępczej zarówno w Słupsku jak i poza Słupskiem w latach 2015 - 2017, przedstawia tabela 9.

Tabela 9. Przebywanie dzieci pochodzących ze Słupska w pieczy zastępczej.

	2015 rok	2016 rok	2017 rok (do 15.11.2017 r.)
Liczba dzieci pochodzących ze Słupska i przebywających w pieczy zastępczej	297	256	235

Do powyższych liczb dodać należy informację, że w okresie od początku 2015 roku do chwili obecnej (15.11.2017 r.) nie ma dzieci, dla których brakowałoby miejsca w pieczy zastępczej.

Całkowita liczba dzieci pochodzących ze Słupska i przebywających we wszystkich rodzajach pieczy zastępczej zarówno w Słupsku jak i poza Słupskiem uległa wyraźnemu spadkowi w 2017 roku - o 21% w stosunku do 2015 roku.

Podsumowując diagnozę stanu sprawności opiekuńczo - wychowawczej rodzin słupskich realizowaną w oparciu o diagnozę umieszczania i przebywania dzieci w pieczy zastępczej należy stwierdzić, że ilościowo poprawiła się skuteczność wychodzenia z trudności opiekuńczo - wychowawczych przez rodziny w Słupsku. Dokładniej rzecz ujmując wyraźnie mniej rodzin popada w sytuację, w której sąd uznaje, że należy ograniczyć prawa rodzicielskie lub pozbawić tych praw rodziców poprzez umieszczenie dzieci w pieczy zastępczej. Parafrazując powiedzenie

z rzymskich legionów można by powiedzieć, że sprawy coraz rzadziej „dochodzą do trzeciego szeregu”. Jednakże dokładniejsza analiza pokazała, że tendencja spadkowa nie rozkłada się równomiernie. Po pewnym spadku ponownie rośnie liczba dzieci przebywających zbyt długo w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcję pogotowia rodzinnego, które mają rolę interwencyjną, a także ustawowo ograniczony czas pobytu dziecka. Słabnie także gotowość szeroko pojętej rodziny dzieci do podjęcia roli rodziny zastępczej. Ostatecznie uwidacznia się trend konieczności rozwoju systemu pieczy zastępczej poprzez wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka i to pomimo ogólnego spadku ilości dzieci kierowanych do pieczy zastępczej. Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej wymagają coraz większej troski głównie wynikającej ze stanu zdrowia zarówno dzieci jak i rodziców, a w placówkach opiekuńczo wychowawczych z uwagi na niedostosowanie społeczne. Prawdopodobnie w nadchodzących latach dzieci w pieczy zastępczej będzie mniej, ale opieka i wychowanie będą trudniejsze.

1.1.2 Analiza w oparciu o pracę asystentów rodziny.

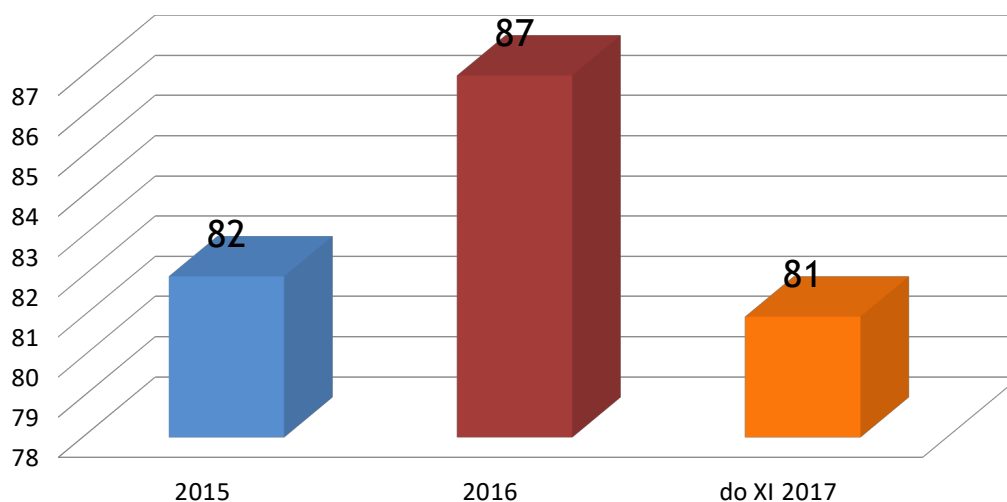
Głównym celem asystentury jest podniesienie umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, prowadzenia gospodarstwa domowego rodziców lub opiekunów oraz radzenia sobie z sytuacjami dnia codziennego. Przez pierwszych kilka miesięcy rodzina obserwuje asystenta i przekonuje się o jego dobrych intencjach. Bez nawiązania odpowiedniego kontaktu i pozytywnych relacji nie można mówić o dobrej współpracy. Często zdarza się, że dopiero przy pracy z asystentem rodziny osoby objęte pomocą zaczynają dostrzegać konieczność zmiany, która jest bardzo trudnym zadaniem. Jednak podkreślić należy, że do osiągnięcia pożądanych efektów, czyli odzyskania przez osoby przyjmujące pomoc kontroli nad własnym życiem i wypełniania roli rodzica, niezbędna i konieczna jest współpraca rodziny z asystentem. Bywa jednak tak, że asystent jest „narzuconą” formą pomocy i rodzina nie współpracuje, bądź deklaruje chęć współpracy, ale robi to pozornie. Prowadzi to najczęściej do zerwania kontaktu ze strony rodziny lub w ostateczności umieszczenia dzieci poza rodziną.

Tabela 10. Rodziny, którym udzielono wsparcia w postaci asysty rodzinnej

		2015 r.	2016 r.	2017 r. (do 15.11.2017 r.)
Liczba rodzin objętych działaniem		82	87	81
w tym:	Z postanowienia sądu	14	17	14
	Na wniosek pracownika socjalnego	62	57	57
	Rodzin, które zgłosiły się samodzielnie	6	13	10

		2015 r.	2016 r.	2017 r. (do 15.11.2017 r.)
Rodziny, z którymi zakończono współpracę:		30	35	26
w tym:	Z powodu braku współpracy	7	10	11
	Z powodu zrealizowania planu pracy	11	16	4
	Z powodu zmiany miejsca zamieszkania	2	9	4
	Inne	2	0	7
Rodziny monitorowane po zakończ. współpracy		19	20	10
Rodziny, w których doszło do umieszczenia dziecka poza rodziną		6	5	6

Wykres 6. Liczba rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny w podziale na lata.

Z powyższego zestawienia wynika, że dzieci w zdecydowanej większości rodzin objętych pomocą asystentury rodzinnej nie trafiają do pieczy zastępczej. Umieszczenia dzieci poza rodziną dotyczą tylko ok. 7% rodzin rocznie, które były objęte wsparciem asystenta rodziny. Oznacza to, że praca z rodziną w postaci asysty rodzinnej jest bardzo skutecznym sposobem niwelowania trudności opiekuńczo - wychowawczych przeżywanych przez te rodziny. Ogromna większość rodzin kierowana jest do pomocy asystenckiej przez pracowników socjalnych MOPR oraz z postanowienia sądu. Czyli są to rodziny trudne, wobec których były stosowane już inne formy oddziaływania choćby w postaci pracy socjalnej. Można w tej sytuacji przyjąć, że uzyskany efekt pracy to sukces asystentury rodzinnej. Nie będzie przesadą uznanie, że brak

asystentury powiększyłby liczbę dzieci kierowanych do pieczy zastępczej, niwelując znaczącą część wykazanego wcześniej trendu spadkowego.

1.1.3 Analiza w oparciu pracę pracowników socjalnych

W Miejskim Ośrodku Pomocy Rodzinie udzielana jest pomoc osobom i rodzinom w ramach ustawy o pomocy społecznej z różnych przyczyn. Jedną z nich jest bezradność opiekuńczo - wychowawcza i w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego. Drugą istotną przyczyną mającą wpływ na funkcjonowanie rodzin, a szczególnie matek jest potrzeba ochrony macierzyństwa. Rodzinom tym udzielano pomocy finansowej, rzeczowej, usługowej i w postaci pracy socjalnej. Szczególną formą udzielanej pomocy jest praca socjalna świadczona na rzecz osób i rodzin bez względu na wysokość uzyskiwanego dochodu. Ma na celu poprawę funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku rodzinnym w celu rozwinięcia lub wzmocnienia aktywności i samodzielności.

Pomoc finansowa była w 2016 roku przyznawana w formie zasiłków stałych, okresowych, celowych, świadczeń finansowych na zakup posiłku, jednorazowej pomocy z tytułu urodzenia dziecka. W ramach specjalistycznych usług opiekuńczych dla 17 dzieci i młodzieży prowadzono zajęcia terapeutyczne, logopedyczne i biofeedback.

Praca socjalna prowadzona jest z osobami i rodzinami oraz ze społecznością lokalną w celu zapewnienia współpracy i koordynacji działań instytucji i organizacji istotnych dla zaspakajania potrzeb członków społeczności. Istotnym elementem pracy socjalnej jest udzielenie poradnictwa w konkretnej sytuacji życiowej. Pracownicy socjalni kierowali także osoby lub rodziny, zgłaszające się z wnioskiem o pomoc do radcy prawnego i psychologa. W sytuacji, gdy rodziny z dziećmi potrzebowały systematycznego i długotrwałego wsparcia, którego nie mógł udzielić pracownik socjalny w koniecznym zakresie, na jego wniosek przydzielany był asystent rodziny. Poniższa tabela przedstawia liczbę rodzin, którym udzielano pomocy.

Tabela 11. Rodziny, którym udzielano wsparcia w MOPR w ramach ustawy o pomocy społecznej

Przyczyna udzielenia pomocy	Liczba rodzin:		
	W 2015 r.	W 2016 r.	W 2017 r. (do 15.11.2017 r.)
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego - ogółem, w tym:	694	452	62
rodziny niepełne	609	382	34
rodziny wielodzietne	75	50	16
Potrzeba ochrony macierzyństwa, w tym:	260	250	158
wielodzietność	173	185	113

Z powyższego zastawienia wynika wyraźny spadek liczby rodzin, którym udzielano pomocy z powodu bezradności w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Radykalny spadek liczby rodzin wynika ze zmiany kryterium kwalifikowania do tej kategorii przyczyn udzielania pomocy w ramach systemu pomocy społecznej. Do końca 2015 roku i w znacznej części 2016 roku obowiązywała zasada, że osoby samotnie wychowujące dzieci lub rodziny wielodzietne, które kwalifikowały się do pomocy finansowej (z wysokości dochodu na członka rodziny) były zaliczane do rodzin bezradnych. Pod koniec 2016 roku anulowano tę zasadę uznając, że kłopoty wynikające z ubóstwa lub samotnego wychowywania dzieci nie oznaczają jeszcze bezradności opiekuńczo - wychowawczej, a zakwalifikowanie rodziny do tej kategorii przyczyn udzielania pomocy wymaga uzasadnienia. Można przyjąć, że wynik ten jest rezultatem dobrej pracy pracowników MOPR, a w szczególności pracowników socjalnych z rodzinami, których podstawowym problemem jest ubóstwo czy też brak aktywności zawodowej.

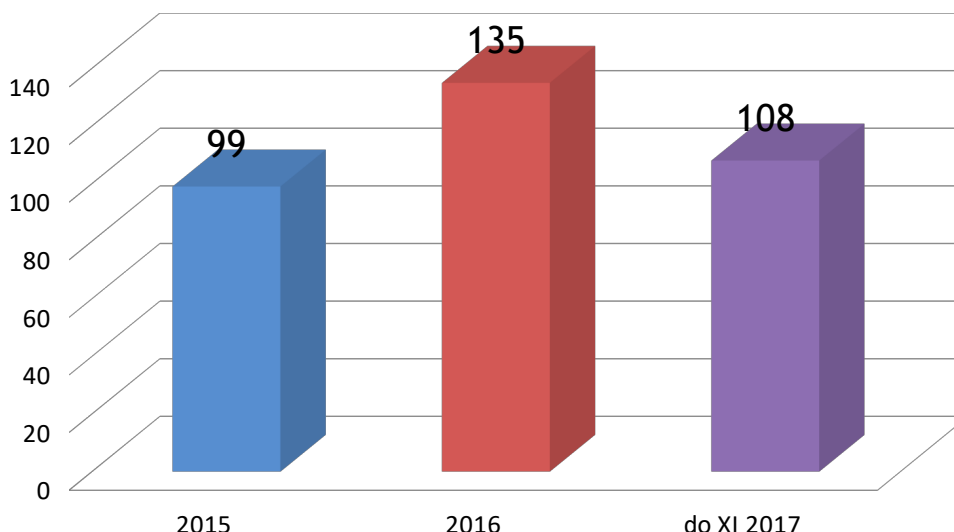
1.1.4 Analiza w oparciu o procedurę „Niebieskie Karty”

Istotnym zdarzeniem kryzysowym w rodzinie jest występowanie przemocy. W przypadku podejrzenia stosowania przemocy w rodzinie uruchamiana jest procedura „Niebieskie Karty” w celu ustalenia czy mamy do czynienia z przemocą w rodzinie, a w przypadku jej występowania prowadzenia działania zgodnie z wymogami tej procedury. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka w związku z przemocą w rodzinie pracownik socjalny ma prawo odebrać dziecko i umieścić u osoby najbliższej lub w pieczy zastępczej (w trybie art. 12a ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie) o czym powiadamia sąd w ciągu 24 godzin. Poniżej tabela przedstawia skalę problemu występującego w Słupsku.

Tabela 12. Liczebności rodzin, wobec których prowadzona była procedura „Niebieskie Karty”

	Liczba rodzin:		
	w roku 2015	w roku 2016	w roku 2017 (do 15.11.2017 r.)
objętych procedurą,	156	179	120
wobec których wszczęto procedurę,	99	135	108
wobec których zamknięto procedurę, w tym z powodu:	111	96	58
braku zasadności działań,	50	57	26
ustania przemocy w rodzinie.	61	39	32
Liczba dzieci umieszczonych poza rodziną w trybie art. 12a ww. ustawy	4	4	3

Wykres 7. Liczba rodzin, w stosunku do których wszczęto procedurę „Niebieskie Karty”.

Z zapisów w tabeli wynika, że tylko 11 dzieci zostało umieszczonych poza rodziną w związku z poważnym zdarzeniem przemocy. Dodać należy, że ok 60% tych rodzin są to rodziny niekorzystające z pomocy społecznej i niekwalifikujące się do finansowej pomocy społecznej. Gdy z tego punktu widzenia spojrzymy na te liczby okazuje się, że procedura w znaczącej części dociera do innej grupy społecznej niż praca socjalna czy asystentura rodzinna. To podwyższa atrakcyjność tej procedury, z punktu widzenia troski o dzieci i o samą rodzinę. Problem, który poprzez nią jest dotykany bywa problemem skrytym, a dzięki niej ujawnia się co prowokuje członków rodzin do jego rozwiązania. W większości przypadków (liczba zakończeń) procedura wywiera taki wpływ na rodzinę, że zatrzymywany jest proces jej destrukcji. Ponadto widać, że spada liczba prowadzonych procedur „NK” i jednocześnie spada liczba zakończeń tych procedur. Jeżeli taki trend utrzyma się do końca roku można przyjąć założenie, że spada liczba spraw łatwych, a wzrasta liczba spraw trudnych. Taki stan rzeczy wskazuje także na potrzebę wzmocnienia specjalistycznej pomocy rodzinie w naszym mieście.

1.1.5 Podsumowanie analizy diagnostycznej

Z powyższej analizy wynika, że nie ma dzieci, dla których brakowałoby miejsca w pieczy zastępczej. Jednakże system rodzinnej pieczy zastępczej ma słaby obszar, który jest prowizorycznie domykany poprzez zbyt długie przebywanie dzieci w rodzinach zastępczych zawodowych pełniących funkcje pogotowia rodzinnego. Jednocześnie nie możemy liczyć na zwiększenie przysposobień dziecka ponieważ mamy na to niewielki wpływ. Jedynie zwiększenie liczby rodzin zastępczych zawodowych (długoterminowych), w tym specjalistycznych oraz uruchomienie rodzinnego domu dziecka zlikwiduje tę słabość. Natomiast spadek liczby rodzin z dysfunkcją opiekuńczo - wychowawczą, szczególnie ze znaczną dysfunkcją, może być rezultatem dobrego wsparcia dla tych rodzin. Jednakże spadek ilościowy nie przekłada się jednoznacznie na ułatwienia jakościowe. Wręcz przeciwnie można dostrzec

tendencję do pozostawiania w systemie pieczy zastępczej dzieci trudniejszych w sprawowaniu opieki i wychowania, a także szerszą potrzebę wsparcia specjalistycznego dla rodzin. Należy docenić tutaj pracę asystentów rodziny, pracowników socjalnych, członków grup roboczych realizujących procedurę „Niebieskie Karty”, koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, zawodowych rodzin zastępczych, wychowawców w placówkach czy pracowników organizatora pieczy zastępczej. Z dokonanej analizy nie wynika jaki udział w spadku ilości rodzin problemowych mają analizowane podmioty, a jaki pozostałe podmioty wymienione w zasobach Miasta Słupska. Oprócz bezpośredniej pracy z rodzinami zauważalnymi już jako pewna grupa problemowa zgromadzona w MOPR, czy zespołach kuratorskich są jeszcze rodziny korzystające ze wsparcia w innych miejscach. Nie można pominąć tutaj działań profilaktycznych realizowanych w projektach typu szkoły dla rodziców czy parafialnych naukach przedmażeńskich.

1.2 Zasoby Miasta Słupska

1.2.1 Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie udziela pomocy finansowej, rzeczowej, świadczy usługi i wykonuje pracę socjalną dla rodzin m.in. wykazujących się bezradnością opiekuńczo - wychowawczą i w sprawach prowadzenia gospodarstwa domowego, a także w celu ochrony macierzyństwa. Prowadzi poradnictwo specjalistyczne - psychologiczne i prawne. Udziela wsparcia w postaci asystentury rodzinnej i prowadzenia 4 placówek opiekuńczo - wychowawczych wsparcia dziennego. Ośrodek jest głównym realizatorem procedury „Niebieskie Karty” dla rodzin z problem przemocy w rodzinie. Prowadzi pieczę zastępczą w postaci 11 rodzin zastępczych zawodowych, 3 placówek opiekuńczo wychowawczych (całodobowych). Organizuje pieczę zastępczą rodzin spokrewnionych i niezawodowych. Wspiera wszystkie rodziny zastępcze finansowo, poprzez pracę koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej, specjalistów i organizatorów rodzinnej pieczy zastępczej. Cyklicznie ocenia sytuację dzieci przebywających w pieczy zastępczej oraz rodziców zastępczych oraz opiniuje do sądu zasadność dalszego pobytu dzieci w pieczy zastępczej. Prowadzi proces kwalifikacji kandydatów do pełnienia roli rodziny zastępczej zawodowej lub niezawodowej, w tym wystawia opinie psychologiczne. Opiniuje dla sądu kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione oraz co 2 lata formułuje opinie psychologiczne dla czynnych rodziców zastępczych. Przygotowuje dziecko i rodziców zastępczych do procedury adopcyjnej. Organizuje umieszczanie dzieci w instytucjonalnej pieczy zastępczej. Prowadzi obowiązkowe szkolenie dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe. Szkoli lub organizuje szkolenia dla czynnych rodzin zastępczych, a także udostępnia zajęcia terapeutyczne i warsztatowe. Prowadzi poradnictwo i grupy wsparcia dla rodzin zastępczych i dzieci w nich przebywających oraz organizuje spotkania integracyjne dla tych rodzin. Prowadzi proces usamodzielniania osób opuszczających pieczę zastępczą i ośrodki wychowawcze po osiągnięciu pełnoletniości, w tym prowadzi mieszkanie chronione.

Ponadto realizuje programy: korekcyjno - edukacyjny dla sprawców przemocy w rodzinie; „Kierunek Aktywność” - aktywizujący dla osób lub rodzin zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym; Rewitalizacja Miasta Słupska - m.in. prowadzenie mieszkania terapeutycznego dla rodzin objętych pomocą asystenta rodziny (od 2018 r.).

1.2.2 Placówki opiekuńczo - wychowawcze wsparcia dziennego

Działają w strukturach MOPR w Słupsku, funkcjonują przy ul. Z. Augusta, ul. Grottgera, ul. Sienkiewicza, ul. Raszyńskiej, łącznie dysponują 125 miejscami. Wspierają rodziny zagrożone niewydolnością opiekuńczo - wychowawczą poprzez organizację różnorodnych zajęć popołudniowych dla dzieci (także w okresach ferii i wakacji) w trybie ciągłym oraz okazjonalnym. Zajęcia mają formułę edukacyjną, rekreacyjną, wychowawczą. Wychowawcy oferują wsparcie w chwilach kryzysowych oraz angażują także rodziców do części zajęć. Z placówek w ciągu roku korzysta blisko 200 dzieci. Placówki zaspokajają aktualne potrzeby na tego rodzaju wsparcie.

1.2.3 Placówki opiekuńczo - wychowawcze (całodobowe) typu socjalizacyjnego

Działają w strukturach MOPR w Słupsku, funkcjonują przy ul. Lutostawskiego, ul. Mickiewicza, ul. Tuwima, łącznie dysponują 32 miejscami. Realizują instytucjonalną pieczę zastępczą w naszym mieście dla dzieci powyżej 10 roku życia, którym nie można zapewnić rodzinnej pieczy zastępczej. W ostatnich latach wszystkie dzieci przebywające w placówkach pochodzą ze Słupska. Placówki te są ciągle niezbędnym elementem systemu pieczy zastępczej miasta.

1.2.4 Szkoły i przedszkola

Szkoły i przedszkola wykonują pracę wychowawczą także w kontakcie z rodzicami. Prowadzą profilaktyczną działalność informacyjno - edukacyjną w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy wśród dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych. Pedagodzy szkolni uczestniczą w posiedzeniach zespołów wychowawczych oraz w zespołach ds. oceny sytuacji dziecka przebywającego w pieczy zastępczej, a także uczestniczą w pracach grup roboczych prowadzących procedurę „NK”. Psycholodzy wspierają dzieci przebywające w pieczy zastępczej.

1.2.5 Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna na ul. Narutowicza

Prowadzi różnorodne diagnozy dzieci w celu określenia ich potrzeb i możliwości. Udziela dzieciom i młodzieży oraz rodzicom bezpośredniej pomocy psychologicznej. Prowadzi Szkołę dla Dobrych Rodziców i Wychowawców. Realizuje zadania profilaktyczne oraz wspierające wychowawczą i edukacyjną funkcję przedszkola, szkoły i placówek. Na stronie internetowej www.ppp.slupsk.pl pełna oferta poradni.

1.2.6 Zespoły kuratorskiej służby sądowej

W Słupskim Sądzie Rejonowym działają 2 zespoły wykonujące orzeczenia sądowe w sprawach rodzinnych i nieletnich skupiające 21 kuratorów zawodowych. W ramach prowadzonych nadzorów kuratorskich w sprawach opiekuńczych systematycznie monitorują rodzinę objętą nadzorem. Prowadzą działania profilaktyczno - edukacyjne oraz wspierające z uwzględnieniem współpracy z instytucjami pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty oraz Policji i organizacji pozarządowych. Diagnozują sytuację w rodzinie i opinię kierują do sądu.

1.2.7 Ośrodek Rozwoju Dziecka i Rodziny PORT

Ośrodek przy ul. Świerkowej 12 prowadzi konsultacje i terapię dla rodzin będących w kryzysie oraz warsztaty wspierające w pełnieniu ról rodzicielskich. Ośrodek jest prowadzony przez Oddział Towarzystwa Nasz Dom w Słupsku. Strona internetowa: towarzystwonaszdom.pl/port-w-slupsk.

1.2.8 Pracownia Terapii Skoncentrowanej na Rozwiązaniach

Pracownia TSR przy ul. Filmowej 1 prowadzi terapię indywidualną (dorośli, dzieci, młodzież), terapię grupową, małżeństw i par, rodzinną, uzależnień. Wspiera osoby uwikłane w przemoc w rodzinie. Prowadzi terapię dla osób doświadczających problemu uzależnień w rodzinie, a także warsztaty dla rodziców i warsztaty rozwoju osobistego. Strona internetowa: www.terapiatsr.slupsk.pl.

1.2.9 Ośrodek Pomocy dla Osób Pokrzywdzonych Przestępstwem

Ośrodek przy ul. Jana Pawła II 1 (lok. 714, VII piętro) prowadzony przez Oddział Stowarzyszenia INTERIOS z Gdyni świadczy kompleksową pomoc prawną, psychologiczną, a także finansową dla osób pokrzywdzonych przestępstwem lub przeświadczonej, że są pokrzywdzeni. Ośrodek udzielił już pomocy ok. 20 osobom, kierowanym z MOPR w Słupsku, głównie w sprawach związanych z przemocą w rodzinie.

1.2.10 Samodzielny Publiczny Miejski Zakład Opieki Zdrowotnej

SPMZOK oferuje m.in. Podstawową Opiekę Zdrowotną w 5 przychodniach rejonowych: Poradnia Rejonowa ul. 11 listopada 7, Poradnia Rejonowa ul. Władysława Łokietka 6, Poradnia Rejonowa ul. Wojska Polskiego 49, Poradnia Rejonowa ul. Juliana Tuwima 37, Poradnia Rejonowa ul. Bohaterów Westerplatte 1. Poradnia Planowania Rodziny w ramach projektu „Zdrowie - Mama i ja” oraz „Szkoła rodzenia” na ul. Westerplatte 1. Ponadto realizuje programy: Profilaktyka i Promocja Zdrowia (badania profilaktyczne bezpłatne bez skierowania) - USG piersi na podstawie umowy z Miastem Słupsk oraz badania mammograficzne finansowane z NFZ. Na stronie internetowej www.spmzok-slupsk.pl dostępny jest szczegółowy opis oferowanych usług i świadczeń.

1.2.11 Komenda Miejska Policji

W obszarze programu ważnym zasobem są policjanci dzielnicowi, wykonujący stałą pracę środowiskową często w kontakcie z pracownikami MOPR. Dla problematyki społecznej i związanej z zagrożeniem patologią życia w rodzinie istotnym jako zasób programowy jest Zespół Nieletnich i Patologii oraz Zespół Profilaktyki Społecznej oba z Wydziału Prewencji KMP.

1.2.12 „Alter” Niepubliczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna

Poradnia przy ul. Sienkiewicza 9 (II p.) prowadzona przez Fundację Edukacji i Wspomagania Rozwoju EVOLVER - www.fundacjaevolver.pl świadczy pomoc dla dzieci - wczesne wspomaganie rozwoju dziecka, diagnoza, terapia, wsparcie dla rodziców. Kontakt i informacje także: www.facebook.com/pg/PoradniaAlterSlupsk/about/.

1.2.13 Punkt Konsultacyjno - Informacyjny dla Osób Doświadczających Przemocy w Rodzinie „TAMA”

TAMA z siedzibą przy ul. Jana Pawła II 1 (VI p. pok. 604-607) oferuje poradnictwo, pomoc psychologiczną i prawną dla osób doświadczających przemocy w rodzinie oraz świadków przemocy.

1.2.14 Niepubliczna Poradnia Psychologiczno - Pedagogiczna PRAKTIS

Poradnia przy ul. Starzyńskiego 3a prowadzi terapię i diagnozę dla dzieci oraz szkolenia dla nauczycieli. Strona internetowa - terapiadzieci.slupsk.pl.

1.2.15 Polskie Centrum Mediacji

Centrum przy ul. Sienkiewicza 7 (I p.) prowadzi mediacje rodzinne i cywilne. Strona internetowa - www.mediator.org.pl.

1.2.16 Katolicka Poradnia Rodzinna „Civitas Christiana”

Poradnia przy ul. Paderewskiego 9 oferuje porady prawne i doradcy rodzinnego oraz cykliczną „Szkołę dla rodziców”.

1.2.17 Słupskie Stowarzyszenie Pomocy Psychologicznej Dziecku i Rodzinie „KRAĞ”

„KRAĞ” z siedzibą przy ul. Sienkiewicza 3 oferuje: porady psychologiczne, mediacje, psychoterapia. Strona internetowa - <http://krag.slupsk.pl>.

1.2.18 Projekt „Kierunek Aktywność”

Projekt realizowany jest przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w partnerstwie z Powiatowym Urzędem Pracy i Stowarzyszeniem „Horyzont”. Skierowany jest do 180 osób i rodzin nie pracujących, zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym oraz jednocześnie kwalifikujących się do pomocy społecznej. Każdy uczestnik działa na podstawie kontraktu socjalnego, którego średni czas trwania wynosi 16 miesięcy.

1.2.19 Projekt „Usługi społeczne - innowacyjne i kompleksowe wsparcie na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizowanego Miasta Słupska

Projekt będzie realizowany przez Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie, który przewiduje m.in. utworzenie i prowadzenie placówki wsparcia dziennego oraz psychologicznej poradni rodzinnej z mieszkaniem terapeutycznym.

1.2.20 Centrum Diagnostyczno - Terapeutyczne „Dać Skrzydła”

Centrum przy ul. Kulczyńskiego 7a/1 prowadzi gabinety: logopedyczny dla dzieci, fizjoterapeutyczny dla dzieci, psychologiczny dla dzieci, psychologiczny dla dorosłych. Ponadto prowadzi dogoterapię i trening umiejętności społecznych (TUS). Od 2010 roku Centrum zawiązało „Fundację Adasia” zajmującą się pomocą dzieciom niepełnosprawnym i ich rodzinom. Fundacja powstała przy współpracy z Fundacją „DOGOnić świat”, dzięki czemu udzielono pomocy nieodpłatnej kilkuset dzieciom. W Centrum pracuje certyfikowany diagnosta FASD i certyfikowany diagnosta zaburzeń ze spektrum autyzmu testem ADOS-2. Strona internetowa - [dacskrzydla.pl](https://pl-pl.facebook.com/dacskrzydla/) oraz <https://pl-pl.facebook.com/dacskrzydla/>.

1.2.21 Projekt „Dzieciom, rodzinom, seniorom - usługi społeczne dla mieszkańców Słupska”

Aplikacja Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie do konkursu RPPM 06.02.02-IZ.00-22-002/17 po pozytywnej ocenie formalnej i przed ocena merytoryczną. W projekcie rozwój usług wspierających rodzinę w prawidłowym pełnieniu jej funkcji, w tym m.in.: psychoterapia rodzin i indywidualna, grupy wsparcia dla rodziców, warsztaty umiejętności rodzicielskich, grupa socjoterapeutyczna dla dzieci, warsztaty komunikacji dla par.

1.2.22 Poradnia PEGAZ w Słupsku

Poradnia przy ul. Jana Pawła II 1a oferuje m.in. integrację sensoryczną dla dzieci, logopedę i psychologa, a także warsztaty dla dzieci i rodziców. Strona internetowa - pegaz.la.

1.2.23 Fundacja dla dzieci niepełnosprawnych „Nadzieja”

Oferuje m.in.: hipoterapię, rehabilitację usprawniającą oraz stymulującą rozwój psychoruchowy także w formie turnusów rehabilitacyjnych; zajęcia w sali doświadczania świata i indywidualną terapię pedagogiczną oraz integrację sensoryczną. Strona internetowa - www.fundacjanadzieja.slupsk.pl.

1.2.24 Centrum Integracji Społecznej (CIS Słupsk)

Centrum prowadzone jest przez Stowarzyszenie „Horyzont” z siedzibą przy ul. Jaracza 9 wspiera uczestników w procesie odzyskiwania pozycji zawodowej i społecznej jako ważnego elementu budowania pomyślnego życia rodzinnego.

Strona internetowa - <https://pl-pl.facebook.com/Centrum-Integracji-Spolecznej-w-Slupsku/>.

2. Misja i założenia programowe

- dla dobra dzieci, które potrzebują szczególnej ochrony ze strony dorosłych, środowiska rodzinnego, atmosfery szczęścia, miłości i zrozumienia, w trosce o ich harmonijny rozwój i przyszłą samodzielność życiową, dla zapewnienia ochrony przysługujących im praw i wolności;
- dla dobra rodziny, która jest podstawową komórką społeczeństwa oraz naturalnym środowiskiem rozwoju, i dobra wszystkich jej członków, a w szczególności dzieci.

2.1 Założenia programowe

Program będzie realizowany zgodnie z wymogami następujących aktów prawnych:

- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (DZ.U. 2017 poz. 697 z póź. zm.);
- Ustawy z dnia 12 marca 2004 o pomocy społecznej (Dz.U. 2017 poz. 1769 z póź. zm.);
- Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. 2015 poz. 1390 z póź. zm.)

A także aktów prawnych regulujących pracę innych podmiotów, gdy dotyczyć one będą spraw związanych z dobrem dzieci i dobrem rodziny, w szczególności w obszarze nakreślonym przez Program.

2.1.1 Współpraca

Założeniem Programu jest wzrost współpracy, której potrzeba wynika ze złożoności zadania i konieczności racjonalnego korzystania z zasobów. Przekonanie takie zostało wyrażone w trzecim zdaniu preambuły ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej: „w przekonaniu, że skuteczna pomoc (...) może być osiągnięta przez współpracę wszystkich osób, instytucji i organizacji pracujących z dziećmi i rodzicami - uchwała się co następuje: (...)”. Jednym z narzędzi zmierzających do wzrostu współpracy, a co za tym idzie rozwoju systemu pieczy zastępczej i wspierania rodziny, jest powołanie Zespołu Monitorującego. Zespół ten powinien gruntownie rozpoznać zasoby miejskie wpływające na realizację celów Programu, oszacować ich udział w rozwiązywaniu problemu i wskazać pożądane wzmocnienia tych elementów, które są najbardziej pożyteczne. Ciągła wymiana informacji przybliży wszystkie podmioty.

2.1.2 Działania bezpośrednie i pośrednie

Program uwzględnia działania skierowane bezpośrednio na rodziny będące w kryzysie opiekuńczo - wychowawczym dziecka, jak i działania pośrednie wzmacniające rodzinę także nie będącą w kryzysie. Oparte jest to na założeniu, że o kondycji rodziny decydują oprócz poradnictwa rodzinnego, terapii rodzinnej, zajęć korekcyjnych i edukacyjnych, asystentury, nadzoru kuratorskiego, także możliwość dbania: o stan zdrowia, aktywność zawodową, poprawę

dochodów, dostęp do rozwoju osobistego, szkoleń przygotowujących do różnych ról, czy specjalistycznego wsparcia dla dzieci. W ramach programu zakłada się uruchamianie wszystkich elementów zasobów obecnych oraz pojawiających się w trakcie trwania programu.

2.1.3 Kluczowe elementy rozwoju potencjału systemu

- 1) Wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych z 11 w 2017 r. do co najmniej 18 w 2020 roku, w tym utworzenie przynajmniej 1 rodzinnego domu dziecka i co najmniej 2 rodzin zastępczych zawodowych specjalistycznych dla dzieci niepełnosprawnych.
- 2) Wzrost wynagrodzenia za pracę dla rodzin zastępczych zawodowych o co najmniej 30%. Rodziny w Słupsku otrzymują wynagrodzenie wg stawek minimalnych określonych w ustawie z 2011 roku. Wzrost wynagrodzenia dla rodzin pomocowych do 60% stawki dla rodzin zastępczych zawodowych oraz umożliwienie przydzielania osoby do pomocy na takich samych zasadach jak dla rodzin zastępczych zawodowych.
- 3) Powiększenie dostępności specjalistów (psychologów i terapeutów) dla rodzin, rodzin zastępczych, oraz dzieci przebywających w tych rodzinach i placówkach opiekuńczo - wychowawczych. Pozyskanie specjalistów w zasobach Miasta Słupska. Zatrudnienie co najmniej jednego (trzeciego) psychologa w Dziale Pieczy Zastępczej i Specjalistycznej Pomocy Rodzinie Miejskiego Ośrodka Pomocy Rodzinie.

3. Cel główny, cele szczegółowe, kierunki działań, działania, wskaźniki działań, oczekiwane rezultaty.

CEL GŁÓWNY:

Skuteczna pomoc dla dobra dziecka, a także dla dobrej rodziny przeżywającej trudności w opiece nad dziećmi i wychowywaniu dzieci.

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty
1. Utrzymanie dzieci w rodzinie przeżywającej kryzys funkcji rodzicielskiej lub zagrożonej takim kryzysem.	1.1 Profilaktyka - podniesienie kompetencji rodzicielskich, edukacja w zakresie planowania oraz funkcjonowania rodziny, wzmocnienie roli rodziny, wczesne oddziaływanie.	1.1.1 Praca szkoły z rodzicami. 1.1.2. Projekty edukacyjne wzmacniające rodzinę; 1.1.3. Poradnictwo rodzinne. 1.1.4. Podniesienie pozycji rodzin, w tym materialne i poprzez projekty aktywizujące. 1.1.5. Opieka zdrowotna. 1.2.6. Praca socjalna.	Ewidencja działań z krótkim opisem. Liczba osób oraz rodzin objętych działaniem.	Zahamowanie wzrostu liczby rodzin przeżywających kryzys.
	1.2. Wsparcie rodziny przeżywającej trudności, w tym praca z dziećmi.	1.2.1.Praca socjalna. 1.2.2.Asystentura rodzinna. 1.2.3.Praca placówek opiekuńczo – wychowawczych wsparcia dziennego. 1.2.4.Poradnictwo i usługi specjalistyczne. 1.2.5.Terapia uzależnień i rodzinna. 1.2.6. Grupy wsparcia i mediacje. 1.2.7.Projekty korekcyjno – edukacyjne. 1.2.8.Kuratela sądowa. 1.2.9.Procedura „NK”. 1.2.10. Rodzicielstwo zastępcze ze wspomaganie organizatora pieczy zastępczej dla dzieci przebywających w pieczy zastępczej tymczasowo.	Ewidencja działań z krótkim opisem. Liczba osób (rodzin), w tym dzieci, objętych działaniem.	Wzrost liczby rodzin, które pomimo kryzysu zachowały zdolność do dalszej opieki i wychowania dzieci. Utrzymanie lub wzrost liczby dzieci powracających do rodziny.

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty
2. Umożliwienie przysposobienia dzieci, których rodzice utracili prawa rodzicielskie i zerwali więzi z dziećmi.	2.1. Współpraca z ośrodkami adopcyjnymi.	2.1.1. Informowanie wybranego ośrodka adopcyjnego o dzieciach przebywających w pieczy zastępczej, gotowych do rozpoczęcia procedury kwalifikującej dziecko do przysposobienia. 2.1.2. Diagnoza sytuacji dziecka dla celów kwalifikacyjnych. 2.1.3. Współpraca przy organizowaniu kontaktów kandydatów na rodzinę adopcyjną z dziećmi.	Liczba dzieci objętych działaniami. Liczba rodzin zakwalifikowanych do adopcji i podejmujących kontakt z dziećmi. Liczba dzieci przysposobionych.	Wzrost liczby dzieci przysposobionych w stosunku do liczby dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej poza szeroko rozumianą rodziną.
	2.2. Uczestnictwo w przedsięwzięciach promujących adopcję.	2.2.1. Rozpowszechnianie informacji i materiałów ośrodków adopcyjnych dotyczących adopcji.	Ewidencja działań z krótkim opisem. Szacunkowa liczba odbiorców informacji.	Wzrost zainteresowania adopcją.
	2.3. Rozwój i wspomaganie tymczasowego rodzicielstwa zastępczego, koniecznego dla dzieci wprowadzanych w procedurę adopcyjną.	2.3.1. Wspomaganie organizacyjne, finansowe, specjalistyczne, szkoleniowe dla rodzin zastępczych, szczególnie zawodowych, w tym dla pełniących funkcję pogotowia rodzinnego. 2.3.2. Kwalifikowanie, w tym szkolenie lub organizacja szkoleń, dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe.	Ewidencja działań z krótkim opisem. Liczba osób lub szacunkowa liczba osób objętych danym działaniem.	Rodziny zastępcze zawodowe są gotowe i zdolne do pełnienia funkcji przez co najmniej 8 lat. Wzrost liczby rodzin zastępczych zawodowych.

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty
3. Zapewnienie dzieciom, pozbawionym opieki i wychowania w rodzinie oraz nie przysposobionym, odpowiedniej dla nich długotrwałej pieczy zastępczej.	3.1.Uruchamianie nowych rodzin zastępczych oraz rodzinnych domów dziecka.	3.1.1.Zabezpieczenie finansowe w budżecie miasta na pokrycie kosztów działania rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka. 3.1.2.Przeprowadzanie procesu kwalifikacji i szkoleń dla kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe oraz na prowadzących rodzinne domy dziecka. 3.1.3. Opiniowanie na polecenie sądu kandydatów na rodziny zastępcze spokrewnione.	Wysokość wydatków budżetowych w przeliczeniu na jedną rodzinę zastępczą zawodową i rodzinny dom dziecka, które ujęte są w planie programu. Liczby osób objętych kwalifikacją, szkolonych, zakwalifikowanych oraz liczba nowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka. Liczba rodzin opiniowanych.	Wzrost wydatków budżetowych w przeliczeniu na jedną rodzinę zastępczą zawodową i rodzinny dom dziecka. Wzrost liczby nowych rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka. Liczba rodzin zakwalifikowanych do rodzicielstwa zastępczego jest większa niż liczba czynnych rodzin zastępczych.
	3.2.Wspieranie istniejących rodzin zastępczych.	3.2.1.Zabezpieczenie finansowe w budżecie miasta (t. j. powyżej), w szczególności na koszty szkoleń rodzin zastępczych. 3.2.2.Praca koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej. 3.2.3.Organizacja (udostępnianie) lub prowadzenie: szkoleń, grup wsparcia, poradnictwa specjalistycznego (w tym psychologicznego i pedagogicznego), terapii oraz spotkań integracyjno - edukacyjnych dla rodzin zastępczych i prowadzących rodzinne domy dziecka.	Wysokość wydatków budżetowych w przeliczeniu na jedną czynną rodzinę zastępczą zawodową i rodzinny dom dziecka łącznie z wydatkami na rodziny pomocowe. Ewidencja działań z krótkim opisem. Liczba osób objętych danym działaniem.	Wzrost wydatków budżetowych w przeliczeniu na jedną czynną rodzinę zastępczą zawodową i rodzinny dom dziecka łącznie z wydatkami na rodziny pomocowe. Co najmniej 90% czynnych rodzin zastępczych może kontynuować bezpośrednią pieczę zastępczą w kolejnym roku.

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty
	3.3.Zapewnienie instytucjonalnej pieczy zastępczej dla dzieci powyżej 10 roku życia, w przypadku niemożności zapewnienia odpowiedniej opieki i wychowania w rodzinnej pieczy zastępczej; Dokształcanie pracy wychowawczej w placówkach opiekuńczo – wychowawczych.	3.3.1.Utrzymanie potencjału 32 miejsc w 3 placówkach opiekuńczo – wychowawczych w Słupsku. 3.3.2. Skuteczne poszukiwanie w razie konieczności miejsc dla dzieci w placówkach na terenie innych powiatów. 3.3.3. Szkolenie wychowawców (m.in. organizowane przez ROPS i wykonywane przez Stowarzyszenie SOS ze Szczecina i MW Consulting).	Liczba dzieci przebywających w placówkach, w tym dzieci ze Słupska i przebywających w słupskich placówkach. Procentowy udział dzieci czasowo umieszczonych w placówkach resocjalizacyjnych w stosunku do wszystkich dzieci przebywających w słupskich placówkach.	Wszystkie dzieci powyżej 10 roku życia kierowane do pieczy zastępczej postanowieniem sądu są umieszczone w pieczy zastępczej. Spadek procentowego udziału dzieci czasowo przeniesionych do placówek resocjalizacyjnych w stosunku do wszystkich dzieci w słupskich placówkach.
4. Rozwój prarodzinnego systemu pieczy zastępczej.	4.1.Promocja rodzicielstwa zastępczego wśród bliższych i dalszych członków rodzin, które zostały pozbawione praw rodzicielskich.	4.1.1.Nawiązanie kontaktu z bliższymi i dalszymi członkami rodzin zagrożonych utratą praw rodzicielskich, w tym członków rodzin sierot i półsierot.	Liczba członków rodzin, z którymi nawiązano kontakt. Liczba zawiązanych rodzin zastępczych spokrewnionych i niezawodowych z dalszym pokrewieństwem.	Wzrost liczby dzieci w rodzinach zastępczych bliżej lub dalej spokrewnionych z rodzinami dzieci w stosunku do całkowitej liczby dzieci w pieczy zastępczej.
	4.2.Promocja szkoleń dla wstępnie zakwalifikowanych kandydatów na rodziny zastępcze zawodowe i niezawodowe.	4.2.1.Rozpowszechnianie informacji o zaletach szkolenia do rodzicielstwa zastępczego dla osób (rodzin), które zostały wstępnie zakwalifikowane. 4.2.2.Spotkania z podmiotami zajmującymi się problemami rodziny i rodzicielstwa, rodzinami pragnącymi realizacji dążeń macierzyńskich i ojcowskich.	Ewidencja działań z krótkim opisem. Liczba osób objętych działaniami.	Wzrost liczby osób zgłaszających gotowość do uczestnictwa w szkoleniu.

Cele szczegółowe	Kierunki działań	Działania	Wskaźniki działań	Oczekiwane rezultaty
	4.3.Promocja zawodowego rodzicielstwa zastępczego i prowadzenia rodzinnego domu dziecka (RDD).	4.3.1.Rozpowszechnianie informacji o zaletach rodzicielstwa zastępczego zawodowego i prowadzenia RDD jako połączenia 3 funkcji: rodzicielskiej, prospołecznej i aktywności zawodowej.	Ewidencja działań z krótkim opisem. Liczba osób objętych działaniami.	Wzrost liczby zawodowych rodzin zastępczych i rodzinnych domów dziecka.
		4.3.2.Zabezpieczenie finansowe w budżecie miasta na pełne pokrywanie kosztów działania starych i nowych rodzin zastępczych zawodowych i rodzinnych domów dziecka, w tym kosztów szkoleń – na poziomie zachęcającym do podjęcia takiej aktywności zawodowej.	Wysokość wydatków budżetowych w przeliczeniu na jedną rodzinę zastępczą zawodową i rodzinny dom dziecka łącznie z wydatkami na rodziny pomocowe i szkolenia.	Wzrost wydatków budżetowych w przeliczeniu na jedną rodzinę zastępczą zawodową i rodzinny dom dziecka oraz wzrost wydatków na rodziny pomocowe i szkolenia.
5.Powołanie, zarządzeniem Prezydenta Miasta Słupska, Miejskiego Zespołu Monitorującego wydarzenia związane ze wspieraniem rodziny i rozwojem pieczy zastępczej w Słupsku.	5.1. Uruchomienie prac Zespołu.	5.1.1. Zaproponowanie składu Zespołu przez Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego wspólnie z MOPR. 5.1.2. Zredagowanie celów głównych pracy Zespołu przez ww. podmioty. 5.1.3. Ustalenie, przez powołany Zespół, celów szczegółowych i harmonogramu prac Zespołu.	Powołanie Zespołu zarządzeniem PMS. Powstanie harmonogramu.	Lepsza współpraca między podmiotami wspierającymi rodzinę.
	5.2. Cykliczna współpraca pomiędzy podmiotami w wymianie informacji oraz formułowaniu opinii i wniosków dotyczących wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej.	5.2.1.Bieżące gromadzenie informacji o działaniach. 5.2.2. Formułowanie opinii i wniosków na podstawie zgromadzonych informacji. 5.2.3. Udostępnianie informacji, opinii i wniosków do celów sprawozdawczych uprawnionym podmiotom.	Ilość zgromadzonych informacji. Zredagowane opinie i wnioski. Liczba udostępnień podmiotom uprawnionym.	Szersza i głębsza diagnoza problemu w mieście. Lepsze wykorzystanie zasobów. Trafniejsze postulaty rozwojowe. Akceptacja współpracy przez większość podmiotów.

4. Limity rodzin zastępczych zawodowych

Zgodnie z wymogami art. 180 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. 2017 poz. 697) w trzyletnim programie rozwoju pieczy zastępczej należy zawrzeć coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych. Limity przedstawia poniższa tabela.

Tabela 11. Limity liczby rodzin zastępczych zawodowych w latach 2018 - 2020

	Stan obecny - 2017 rok	Limit rodzin na rok:		
		2018	2019	2020
Rodzin zastępcze zawodowe	11	16	17	20

5. Realizatorzy Programu

- Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku;
- Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Słupsku.

6. Finansowanie Programu

- 1) Działania programowe finansowane będą w ramach budżetu Miasta Słupska, w tym budżetów jednostek budżetowych miasta zaangażowanych w program oraz budżetów poza miejskimi. Finansowanie wynikać będzie z zadań ustawowych realizowanych przez podmioty włączone do budżetu miasta, jak i podmioty działające poza budżetem miejskim.
- 2) Niektóre działania zawarte w programie dzięki aplikacjom projektowym będą finansowane lub dofinansowane ze środków przewidzianych w innych programach (np. projekty realizowane w MOPR).
- 3) Finansowanie działań podmiotów niepublicznych będzie polegało m.in. na odpłatności klientów płaconych tym podmiotom.
- 4) Finansowanie działalności Zespołu Monitorującego zostanie ustalone po jego utworzeniu.

7. Monitoring i sprawozdawczość

Miejski Ośrodek Pomocy Rodzinie w Słupsku będzie przedstawiać Radzie Miejskiej w Słupsku za pośrednictwem Wydziału Zdrowia i Spraw Społecznych Urzędu Miejskiego w Słupsku sprawozdania roczne z realizacji Programu. Sprawozdania jak i monitoring bieżący realizowane będą przy współpracy z innymi podmiotami, w szczególności poprzez Miejski Zespół Monitorujący wydarzenia związane ze wspieraniem rodziny i rozwojem pieczy zastępczej w Słupsku.